

Δευτέρα, 14 Φεβρουαρίου 2022

εξέταση του υπ' αριθμόν **Β** θέματος:

Έμφυλη Βία: Πρωτόκολλα αντιμετώπισης θυμάτων, αστυνομική διερεύνηση καταγγελιών, κατάρτιση δικαστών στην έμφυλη βία και κάλυψη από τα ΜΜΕ

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΦΥΛΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΩΩΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΔΑΣ	1
ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ	3
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ	4
Ο ΣΕΞΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΜΕ	4
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	6
I. Αποφάσεις Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για Διαπόμπευση Βρετανίδας που Κατήγγειλε Ομαδικό Βιασμό	6
II. Εγκύκλιος 20/2019 - «Κάλυψη Θεμάτων που Αφορούν στην Δεκαετησίαν Βρετανίδα»	11
III. Κώδικας Δεοντολογίας για την Προαγωγή της Ισότητας των Φύλων και την Εξάλειψη των Προκαταλήψεων.....	14

Η ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΩΩΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΔΑΣ

Στην αθωωτική απόφασή του το Ανώτατο Δικαστήριο¹ αναγνώρισε ότι η νεαρή Βρετανίδα που κατήγγειλε τον ομαδικό βιασμό της από Ισραηλινούς στην Κύπρο το 2019, **δεν έτυχε δίκαιης δίκης και ότι έγινε παραβίαση βασικών δικαιωμάτων της που όχι μόνο διασφαλίζονται από διεθνές συμβάσεις, το εθνικό δίκαιο αλλά και από το Σύνταγμα.** Επίσης, θα ανοίξει ξανά **ποινική έρευνα** για την υπόθεση του βιασμού όσο και για τη διαχείριση της υπόθεσης από την αστυνομία, η οποία αναμένουμε να γίνει **με διαφάνεια και χωρίς κωλυσιεργία.**

Αποτελεί απόφαση σταθμό αφού με την απαλλαγή της από τις κατηγορίες για δημόσια βλάβη, για πρώτη φορά, έστω και καθυστερημένα, καταγράφεται η **αποτυχία του δικαστικού συστήματος και η προκατάληψη από πλευράς της αστυνομίας** προς τις γυναίκες θύματα

¹ [F. L. H. v. ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ, Ποινική Έφεση Αρ. 4/2020, 31/1/2022.](#)

σεξουαλικής βίας. Με άλλα λόγια, η απόφαση καταδεικνύει ότι το «κράτος δικαίου» απέτυχε πλήρως σε όλα τα επίπεδα απόδοσης δικαιοσύνης: από τη στήριξη της γυναίκας να καταγγείλει, μέχρι την εμπεριστατωμένη ποινική διερεύνηση και τη λήψη τεκμηρίων με ευαίσθητο προς το φύλο τρόπο αγνοώντας τα χαρακτηριστικά της σεξουαλικής βίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης².

Το Ανώτατο Δικαστήριο επίσης αναγνώρισε την ευαλωτότητα της νεαρής γυναίκας – δηλ. την ηλικία της, τη ψυχολογική της κατάσταση, και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκε η ομολογία της. Η πρωτόδικη απόφαση είχε βασιστεί σε «ομολογία» που λήφθηκε κάτω από συνθήκες που παραβίαζαν τα δικαιώματά της και χωρίς ενισχυτική μαρτυρία. Όταν κατήγγειλε τον βιασμό της, την ενημέρωσαν για δικηγόρο αφότου είχε τρομοκρατηθεί και κατηγορηθεί. Δεν γνώριζε ότι είχε μετατραπεί σε κατηγορούμενη, δεν ενημερώθηκε για τα δικαιώματά της ως κατηγορούμενη. Δεν είχε πρόσβαση από την πρώτη στιγμή που έκανε την καταγγελία σε νομική αρωγή, ψυχολογική στήριξη και μετάφραση. Ούτε την ενημέρωσαν οι αστυνομικοί για τις συνέπειες που θα είχε το να αποσύρει την καταγγελία. Μάλιστα την έβαλαν να υπογράψει ότι είπε σκόπιμα ψέματα για να εκδικηθεί τους Ισραηλινούς.

Συνεπώς, διαφαίνεται μέσα από την απόφαση-καταπέλτης η **αποτυχία του συστήματος ποινικής δίωξης να εφαρμόσει τα ελάχιστα πρότυπα** για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων του θύματος.

Πέραν από την πιο πάνω σημασία της απόφασης, η νομολογία για να είναι σωστή πρέπει να πληροί κάποιες συνθήκες που έχουν να κάνουν με την στήριξη των θυμάτων καθ' όλη τη διάρκεια της καταγγελίας, διερεύνησης και δικαστικής διαδικασίας. Για παράδειγμα, ο τρόπος με τον οποίο αντιμετώπισε η αστυνομία τη νεαρή γυναίκα όταν κατάγγειλε δείχνει ότι δεν μπορούν να εφαρμόσουν τα ανάλογα εθνικά πρωτόκολλα ούτε τις πρόνοιες της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Για να αποδοθεί δικαιοσύνη πρέπει να μην είναι σπασμένη η αλυσίδα στήριξης των θυμάτων. Για παράδειγμα, **η αστυνομία έχει τη νομική υποχρέωση/ευθύνη να εντοπίσει και συλλέξει/καταγράψει τα απαραίτητα στοιχεία στα πρώτα κρίσιμα 24ωρα** ενός βιασμού και ταυτόχρονα να ενημερώσει τα θύματα για τα δικαιώματά τους. Πώς θα μπορέσει να στηριχθεί το δικαστήριο χωρίς αυτά; Το κείμενο της έφεσης λοιπόν είναι καταπέλτης τόσο για τον δικαστή και τη μη δίκαιη δίκη αλλά ταυτόχρονα **ξεσκεπάζει ένα σύστημα σκέψης που όχι μόνο δεν εργάζεται προς τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικαιοσύνη αλλά που εργάζεται ώστε να αναδειχθούν αντιφάσεις και κενά στη μαρτυρία γυναικών**. Αυτή είναι η πραγματικότητα και στις υποθέσεις εμπορίας γυναικών όπου κρίνονται αναξιόπιστες.

Παρατηρούμε ειδικά σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, **λιγότερο από τις μισές υποθέσεις που καταγγέλλονται στην αστυνομία καταλήγουν στα δικαστήρια και από αυτές άλλες τόσες δεν έχουν θετική έκβαση στα δικαστήρια**.

² Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, γνωστή ως [Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης](#). Η Κυπριακή Δημοκρατία κύρωσε τη Σύμβαση το 2017 με τον περί της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Κυρωτικός) Νόμος του 2017 (Ν. 14(III)/2017).

Η νεαρή γυναίκα αντιμετωπίστηκε εν ολίγης από τους θεσμούς με σεξιστικό και ρατσιστικό τρόπο (όπως και τα θύματα του “Ορέστη”) ως η “ξένη” “Εγγλέζα” χαμηλών ηθών που διασύρει την Αγία Νάπα. Το γεγονός ότι εμπλέκονταν άνδρες από το Ισραήλ διαδραμάτισε και αυτό τον ρόλο του στη “βολική” κατά τ’άλλα καθυστέρηση ώστε να τους απαλλάξουν χωρίς σε βάθος διερεύνηση, με βάση τα πολιτικά κριτήρια της κυβέρνησης λόγω των συνδιαλλαγών με το Ισραήλ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κίνημα αλληλεγγύης που εκφράστηκε από το 2019 ως σήμερα, ένωσε πολλές συλλογικότητες της κοινωνίας των πολιτών και ομάδες γυναικών (και από το Ισραήλ) που απαιτήσαν δικαιοσύνη. Αυτό μας δείχνει ότι υπάρχει ένα περιβάλλον αμφισβήτησης των εμποδίων που βάζει μπροστά στις γυναίκες το βαθιά ριζωμένο πατριαρχικό σύστημα/θεσμοί δικαιοσύνης που είναι καλά κρυμμένα πίσω από το προσωπείο των νεοφιλελεύθερων “προοδευτικών” ελίτ.

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Οι αλλαγές πρέπει να γίνουν ταυτόχρονα **σε ατομικό, συλλογικό και θεσμικό επίπεδο**. Κατά την άποψή μας, **το θεσμικό επίπεδο** χρήζει της **μεγαλύτερης προσοχής** γιατί εκεί χρειάζεται να παρθούν πολιτικές αποφάσεις. Δηλαδή, από τα υψηλότερα επίπεδα εξουσίας αυτών των θεσμών – από τον ΠτΔ μέχρι τους Υπουργούς και Γενικούς Διευθυντές, την Αστυνομία, τη Νομική Υπηρεσία κ.α. Το πιο σημαντικό βήμα είναι να αποδοθεί/αποκατασταθεί η δικαιοσύνη και να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες μπορούν **να καταγγείλουν τη βία μέσα σε ένα περιβάλλον ασφάλειας και εμπιστοσύνης και να λάβουν ουσιαστική υποστήριξη/αρωγή από τους κρατικούς θεσμούς**. Το γεγονός ότι γυναίκες καταγγέλλουν σεξουαλική βία και βρίσκουν μπροστά τους ένα **τοιχο δυσπιστίας και επαναθυματοποίησης** μας δείχνει ότι οι νομοθεσίες δεν είναι αρκετές για να αλλάξουν ένα σαθρό/αναποτελεσματικό σύστημα. Μόνο όταν μπορούμε να καταγγείλουμε τη βία και να γίνουμε πιστευτές, να αντιμετωπιστούμε με αξιοπρέπεια όπως ορίζει εξάλλου και το Διεθνές Δίκαιο, θα τιμωρηθούν οι ένοχοι και να αποζημιωθούν τα θύματα για τα εγκλήματα αυτά. **Το ίδιο το δικαστικό σώμα πρέπει επίσης να αποβάλει τις σεξιστικές του αντιλήψεις** και τα άτομα που δικάζουν από θέσεις προνομίου, διαφθοράς, ατιμωρησίας, εσωτερικευμένης τοξικής αρρενωπότητας που ριζώνουν την κουλτούρα βιασμού. Όσο **το δικαστικό σώμα δεν λαμβάνει την ανάλογη ειδική προς το φύλο κατάρτιση** που θα του επιτρέψει να εφαρμόζει τις ανάλογες νομοθεσίες, δεν θα προβαίνει σε αποτρεπτικές ποινές και αποζημίωση των θυμάτων.

Επιπλέον, το να χρησιμοποιούνται από τους θεσμούς και τα όργανα επιβολής του νόμου έννοιες όπως “βία κατά γυναικών” και “ισότητα των φύλων” προβάλλοντας νομοθεσίες, στρατηγικά σχέδια δράσης και μνημόνια συνεργασίας με ΜΚΟ ως ένδειξη προόδου, χωρίς ουσιαστικά αποτελέσματα παραμένουν “μαρκετινίστικες” διακηρύξεις. Χωρίς τις ανάλογες πολιτικές αποφάσεις που θα βάλουν τέλος σε κακοδικίες σαν αυτή, οι έννοιες αυτές αποδυναμώνονται στο δημόσιο λόγο. Αποδυναμώνουν και από-πολιτικοποιούν επίσης την κοινωνία των πολιτών που εργάζεται κάτω από αντίξοες συνθήκες για δικαιοσύνη και κοινωνική αλλαγή.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η δημιουργία/θεσμοθέτηση μιας διατμηματικής δομής στήριξης θυμάτων βίας κατά των γυναικών που είναι **«Το Σπίτι της Γυναίκας» αποτελεί μια εξαιρετικά σημαντική εξέλιξη η οποία αποτελεί και νομική απόρροια της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης**. Παρά το γεγονός ότι η ίδρυση του Σπιτιού της Γυναίκας έγινε αφότου η συγκεκριμένη υπόθεση καταγγελίας ομαδικού βιασμού πήρε τον δρόμο που πήρε, τονίζουμε ότι ο ρόλος της δομής αυτής **ανοίγει τις προοπτικές (εάν υπάρχει η πολιτική βούληση) για σοβαρή και συντονισμένη απάμβλυνση των προαναφερθέντων κενών στήριξης, προστασίας, καταστολής και δικαιοσύνης**.

Σε πρώτο στάδιο, πρέπει όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες (όπως ΥΚΕ, Υπ. Υγείας, Αστυνομία- Υπ. Δικαιοσύνης) **να αγκαλιάσουν τη δομή αυτή και να εργαστούν για την απρόσκοπτη λειτουργία της**. Οι πολιτικοί υπεύθυνοι των εν λόγω κρατικών υπηρεσιών θα πρέπει να **διασφαλίσουν την εφαρμογή των διαδικασιών και συγκεκριμένα μέσω του Σπιτιού της Γυναίκας**, με επίκεντρό τους την ασφάλεια και αξιοπρέπεια του θύματος, την εξασφάλιση των δικαιωμάτων του και που θα εφαρμόζουν αποτελεσματικά της πρόνοιες του νομοθετικού πλαισίου. Συνεπώς, **η Βουλή οφείλει να ελέγχει/ επιβλέπει σε τακτά διαστήματα την εφαρμογή, και αξιολόγηση της καλής λειτουργίας του Σπιτιού της Γυναίκας αλλά και των διαδικασιών**.

Σε δεύτερο στάδιο, οι αρμόδιοι φορείς, αλλά και η Βουλή, και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να συμβάλουν στην **ενημέρωση του κοινού** για την ύπαρξη αυτής της περιεκτικής δομής στήριξης.

Δεν είναι θέμα νομοθετικών κενών αλλά θέμα εφαρμογής των διαδικασιών από τους/τις επαγγελματίες. Σε σχέση με την υπόθεση της Βρετανίδας, ας μην ξεχνάμε ότι, το 2019 δύο πρώην Γενικοί Εισαγγελείς ο Αλέκος Μαρκίδης και ο Πέτρος Κληρίδης, αλλά και ο πρώην Υπουργός Δικαιοσύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας Κύπρος Χρυσοστομίδης ζήτησαν τον τερματισμό της ποινικής δίωξης της νεαρής γυναίκας. Στην επιστολή τους έκαναν αναφορά σε απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση της.

Ο ΣΕΞΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΦΑΙΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΜΕ

Η υπόθεση της νεαρής Βρετανίδας καταδεικνύει μια **βαθύτατα σεξιστική κοινωνία** που με ζήλο γύρισε εναντίον της νεαρής γυναίκας – γίναμε μάρτυρες Παγκύπρια και Διεθνώς ενός κανιβαλισμού από τα ΜΜΕ, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, από κρατικούς αξιωματούχους, αλλά και από τη δικαστική εξουσία. **Η κουλτούρα του βιασμού** (σε ατομικό, συλλογικό και θεσμικό επίπεδο) μεταθέτει την ευθύνη, την ντροπή και την κοινωνική κατακραυγή από τον βιαστή στη γυναίκα που βιάστηκε, από τον δράστη στο θύμα. Υπονοεί ότι οι γυναίκες που βιάζονται έχουν ευθύνη για αυτό που τους συνέβη. Έτσι πλάθονται από μικρή ηλικία και αναπαράγονται σεξιστικές αντιλήψεις και συμπεριφορές.

Σημειώστε ότι το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου το 2019, υπέβαλε στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας και την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης «Παράπονο για πρωτοφανή διαπόμπευση 19χρονης Βρετανίδας από ΜΜΕ» (32/10/10/2019) για 5 περιπτώσεις

σεξιστικού λόγου στα ΜΜΕ, οι τίτλοι μιλάνε από μόνοι τους (επισυνάπτονται και αυτούσια, βλ. Παράρτημα Ι.):

1. Δημοσίευμα του Sigmalive με τίτλο, «ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ: Βίντεο απ' το δωμάτιο ομαδικού βιασμού και συνομιλίες» ημ. 19/7/2019, και για τα παρακάτω δημοσιεύματα του Omega
2. «Φανταστικό αδίκημα» ο λόγος σύλληψης της 19χρονης Βρετανής-Τι προνοεί ο ποινικός κώδικας» (ημ. 28/07/19)
3. «Απόλυτη ανατροπή στον ομαδικό βιασμό-Χειροπέδες στην 19χρονη-Ελεύθεροι οι Ισραηλινοί» (ημ. 28/7/2019)
4. «Στο Ισραήλ οι νεαροί που κρατούνταν για τον βιασμό-Βίντεο και φωτογραφίες από το αεροδρόμιο» (ημ. 29/7/2019)
5. Ρεπορτάζ του Alpha, το οποίο προβλήθηκε στις 2/10/19 με θέμα «Υπέστη νευρικό κλονισμό η 19χρονη βρετανίδα στο Δικαστήριο».

Τα πιο πάνω δημοσιεύματα κρίθηκαν από την **Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας** ότι **παραβίαζαν το Κώδικα Δημοσιογραφικής δεοντολογίας** ενώ ταυτόχρονα **η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης** εξέδωσε συγκεκριμένη **εγκύκλιο** (Εγκύκλιος 20/2019 - «Κάλυψη Θεμάτων που Αφορούν στην Δεκαεννιάχρονη Βρετανίδα»).

Το Ινστιτούτο επίσης **συνεργάστηκε με την Αρχή ραδιοτηλεόρασης στη συγγραφή του Κώδικα Δεοντολογίας για την Προαγωγή της Ισότητας των Φύλων και την Εξάλειψη των Προκαταλήψεων** (βλ. παράρτημα 2).

Έχουμε πολλά άλλα παραδείγματα σεξισμού από τις καθημερινές ειδήσεις και τις εφημερίδες μέχρι και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σεξισμός δεν είναι εξάλλου όταν το αρσενικό γένος που χρησιμοποιείται παντού περιλαμβάνει το θηλυκό; Πόσοι και πόσες ξέρουν για τον [Οδηγό για την υπέρβαση του γλωσσικού σεξισμού στη γλώσσα των εγγράφων της Δημόσιας Διοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας](#) που έγραψε η Δρ. Μαρία Γκασούκα για το Γραφείο της Επιτρόπου Ισότητας της Φύλων; Τον συμβουλεύονται οι θεσμοί και το κοινό; Τα ΜΜΕ πόσο συχνά και για ποιες θεματικές καλούν γυναίκες ώστε ακούγονται όλες οι απόψεις και η πολυσυνθετότητα των φωνών; Εφαρμόζουν τον κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας τα ΜΜΕ και οι δημοσιογράφοι; Αποτελεί θέμα δημοκρατίας, πολυφωνίας και δικαιοσύνης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ι. Αποφάσεις Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για Διαπόμπευση Βρετανίδας που Κατήγγειλε Ομαδικό Βιασμό

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ
Λεωφόρος ΡΙΚ 12,
Αγλαντζιά 2120,
Λευκωσία.
Τηλ. (357) 22427717,
Φαξ (357) 22427747
Email: deontologia@cytanet.com.cy
cmcc@cmcc.org.cy
Ιστοσελίδα: www.cmcc.org.cy

CYPRUS MEDIA COMPLAINTS
COMMISSION
12 RIK Av.,
Aglantzia 2120
Nicosia.
Tel: (357) 22427717
Fax (357) 22427747
Email: deontologia@cytanet.com.cy
cmcc@cmcc.org.cy
Web-site: www.cmcc.org.cy

Λευκωσία, 14 Δεκεμβρίου, 2019

Προς
Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου

Κύριοι/ες,

Επισυνάπτεται απόφαση της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας επί παραπόνου που υποβάλατε σχετικά με δημοσιεύματα και ρεπορτάζ με θέμα τη διαπόμπευση της 19χρονης Βρετανίδας, η οποία κρατείται από τον περασμένο Ιούλιο με την κατηγορία της ψευδούς καταγγελίας για βιασμό της.

Με εκτίμηση

Γιώργος Παυλίδης,
Πρόεδρος
Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ - OMEGA

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εξέτασε παράπονο (32/10/10/2019) από το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου για τα παρακάτω δημοσιεύματα του Omega:

- i. «Φανταστικό αδίκημα» ο λόγος σύλληψης της 19χρονης Βρετανής-Τι προνοεί ο ποινικός κώδικας» (ημ. 28/07/19)
- ii. «Απόλυτη ανατροπή στον ομαδικό βιασμό-Χειροπέδες στην 19χρονη-Ελεύθεροι οι Ισραηλινοί» (ημ. 28/7/2019)
- iii. «Στο Ισραήλ οι νεαροί που κρατούνταν για τον βιασμό-Βίντεο και φωτογραφίες από το αεροδρόμιο» (ημ. 29/7/2019)

Στο παράπονο εγείρονται τα ακόλουθα ζητήματα:

- i. Θυματοποίηση και επανα-θυματοποίηση γυναίκας (πιθανόν θύμα σεξουαλικής βίας) μέσα από την διαπόμπευση στα ΜΜΕ ενώ δεν έχει αποδειχθεί ένοχη.
- ii. Η γυναίκα μέσα από την υπερ-προβολή αχρείαστων και μη αντικειμενικών πληροφοριών παρουσιάζεται από τα ΜΜΕ ως εγκληματίας.
- iii. Στιγματισμός γυναίκας για την οποία εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες μέσα από κινηματογράφηση ιδιωτικής ζωής χωρίς έγκριση; δημοσίευση εκδικητικού πορνογραφικού υλικού, καταγγελία βιασμού, σεξουαλικής παρενόχλησης.
- iv. Παρατηρούμε ότι σε αρκετά δημοσιεύματα φωτογραφίες που αφορούν την γυναίκα δεν τυγχάνουν επεξεργασίας για προστασία των προσωπικών δεδομένων ενώ οι φωτογραφίες και τα βίντεο που αφορούν τους άνδρες της υπόθεσης τυγχάνουν επεξεργασίας. Σας καλούμε να κάνετε ανάλογη έρευνα καθώς τα παραδείγματα που παρουσιάζονται εδώ είναι ενδεικτικά).
- v. Επίμονη εκ μέρους μερίδας δημοσιογράφων σε κάθε ακρόαση για πρόσληψη φωτογραφικού υλικού με το πρόσωπο της γυναίκας. (επισυνάπτεται σχετική φωτογραφία).
- vi. Ερωτήματα ως προς την διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Η Επιτροπή ζήτησε και έλαβε τις απόψεις του Omega.

Κατά την απάντησή του ο νομικός σύμβουλος του Omega διαβεβαίωσε ότι δεν παραβιάζεται ο Κώδικας Δεοντολογίας. Επίσης, η απάντηση στο παράπονο στηρίχθηκε σε δύο σημεία. Αρχικά, στο ότι επρόκειτο θέμα μεγάλου δημόσιου ενδιαφέροντος και ως εκ τούτου υπερτερεί της ιδιωτικής ζωής. Επίσης καλείται η ΕΔΔ να μην προχωρήσει σε εξέταση του παραπόνου, καθώς το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, δεν είναι εγγεγραμμένος μη κερδοσκοπικός οργανισμός στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, άρα δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο.

Η Επιτροπή αποφάσισε ότι τα ρεπορτάζ παραβιάζουν τον Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας. Συγκεκριμένα, παραβιάζεται το άρθρο 9 Τεκμήριο Αθωότητας, καθώς ο

τίτλος «Φανταστικό αδίκημα» ο λόγος σύλληψης της 19χρονης Βρετανίδας- Τι προνοεί ο ποινικός κώδικας» τείνει να οδηγεί σε συμπεράσματα ως προς την ενοχή ή αθωότητα της υπόπτου και να τη διαπομπεύει. Επιπλέον, παραβιάζεται το άρθρο 10 Σεξουαλικά Εγκλήματα και το άρθρο 2 περί ιδιωτικής ζωής, καθώς η καταγγελία της γυναίκας για βιασμό, υπερ-προβλήθηκε και το θύμα στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή σκιαγραφήθηκε μέσω των δημοσιευμάτων. Καθίσταται σαφές, ότι βάσει του άρθρου 10, τα ΜΜΕ είναι υποχρεωμένα να μην αποκαλύψουν άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα των θυμάτων βιασμού και άλλων σεξουαλικών αδικημάτων και δεν δημοσιεύουν ή αναπαράγουν λεπτομέρειες, οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν ή να επιτείνουν τον ανθρωπινό πόνο. Επιπλέον, η δημοσίευση της προσωπικής καταγγελίας για βιασμό στην αστυνομία, δεν δύναται να λάβει τέτοιες διαστάσεις και να αποτελέσει ζήτημα δημόσιου ενδιαφέροντος.

Τα ρεπορτάζ εμπεριέχουν στοιχεία που ενδεχομένως να προκαλέσουν προκατάληψη τόσο στη βάση της έμφυλης διάστασης όσο και της φυλετικής. Επομένως, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 12 δυσμενείς διακρίσεις, ο οποίος προνοεί ότι ο χλευασμός, η διαπόμπευση και ο διασυρμός ατόμων ή ομάδων είναι ανεπίτρεπτος.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι βάσει καταστατικού δέχεται, επιλαμβάνεται και αποφασίζει επί παραπόνων ανεξαρτήτως, και δεν είναι αρμόδια να κρίνει, να εξετάσει και να αποφασίσει για την φυσική ή νομική υπόσταση των εμπλεκόμενων προσώπων.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ- SIGMALIVE

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εξέτασε παράπονο (32/10/10/2019) από το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου για το δημοσίευμα του **Sigmalive** με τίτλο, «ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ: Βίντεο απ'το δωμάτιο ομαδικού βιασμού και συνομιλίες» ημ. 19/7/2019, αναφορικά με την έκθεση της 19χρονης Βρετανίδας, η οποία κρατείται από τον Ιούλιο με την κατηγορία της ψευδούς καταγγελίας για βιασμό. Το MIGS εγείρει τα ακόλουθα ζητήματα:

- vii. Θυματοποίηση και επανα-θυματοποίηση γυναίκας (πιθανόν θύμα σεξουαλικής βίας) μέσα από την διαπόμπευση στα ΜΜΕ ενώ δεν έχει αποδειχθεί ένοχη.
- viii. Η γυναίκα μέσα από την υπερ-προβολή αχρείαστων και μη αντικειμενικών πληροφοριών παρουσιάζεται από τα ΜΜΕ ως εγκληματίας.
- ix. Στιγματισμός γυναίκας για την οποία εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες που αφορούν: κινηματογράφηση ιδιωτικής ζωής χωρίς έγκριση; δημοσίευση εκδικητικού πορνογραφικού υλικού; καταγγελία βιασμού/ σεξουαλικής παρενόχλησης.
- x. Παρατηρούμε ότι σε αρκετά δημοσιεύματα φωτογραφίες που αφορούν την γυναίκα δεν τυγχάνουν επεξεργασίας για προστασία των προσωπικών δεδομένων ενώ οι φωτογραφίες και τα βίντεο που αφορούν τους άνδρες της υπόθεσης τυγχάνουν επεξεργασίας. Σας καλούμε να κάνετε ανάλογη έρευνα καθώς τα παραδείγματα που παρουσιάζονται εδώ είναι ενδεικτικά).

- xi. Επίμονή εκ μέρους μερίδας δημοσιογράφων σε κάθε ακρόαση για πρόσληψη φωτογραφικού υλικού με το πρόσωπο της γυναίκας. Δείτε την φωτογραφία στην ανακοίνωση μας.
- xii. Ερωτήματα ως προς την διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Η Επιτροπή ζήτησε τις απόψεις του Sigmalive επί του ζητήματος.

Στην απάντησή του το Sigmalive ισχυρίστηκε ότι δεν παραβίασε τον Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, επιχειρηματολογώντας ότι στο άρθρο η γυναίκα δεν παρουσιάζεται ως εγκληματίας, ούτε στιγματίζεται λόγω σκιαγράφησης της με τον οποιοδήποτε τρόπο και δεν αποκαλύπτονται προσωπικά της δεδομένα. Επίσης, επισήμανε ότι το υλικό του δημοσιεύματος δεν εξασφαλίστηκε με ψευδείς παραστάσεις.

Η Επιτροπή αποφάσισε ότι το βίντεο στεγάζεται κάτω από έναν παραπλανητικό τίτλο που σκοπό είχε τον εντυπωσιασμό και την προσέλκυση αναγνωστών. Αυτό προκύπτει από το περιεχόμενο, αφού στο βίντεο προβάλλεται κατ' επανάληψη ένα άδειο δωμάτιο και τίποτε περισσότερο.

Η παρουσίαση της συνομιλίας των δύο εμπλεκομένων, της γυναίκας και έναν εκ των Ισραηλινών, στο άρθρο δεν εξυπηρετεί τη δημοσιογραφία και την ενημέρωση και ταυτόχρονα αποτελεί παραβίαση του Άρθρου 3 του Κώδικα περί Ιδιωτικής Ζωής. Αν και τα ονόματα και οι φωτογραφίες δεν εμφανίζονται στη συνομιλία, είναι ξεκάθαρο σε ποιον ανήκουν τα λόγια, μεταξύ των δύο εμπλεκομένων. Επίσης, η λεπτομερής περιγραφή των σεξουαλικών ενεργειών είναι αχρείαστη και δεν συμβάλλει στον στόχο της ενημέρωσης του πολίτη, ενώ με την παράθεσή της, παραβιάζεται το άρθρο 10 Σεξουαλικά Εγκλήματα. Σύμφωνα με την Επιτροπή, παραβιάζεται και το άρθρο 9 Τεκμήριο Αθωότητας, καθώς ο αρθρογράφος δεν σεβάστηκε την αρχή ότι ο ύποπτος για διάπραξη αδικήματος είναι αθώος μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου. Τέλος, παραβιάζεται το άρθρο 5 Πένθος-Θλίψη-Κλονισμός καθώς η παρουσίαση του βίντεο δύναται να γεννήσει μνήμες και να οξύνει τον ανθρώπινο πόνο ή να κλονίσει την ψυχολογία των εμπλεκομένων.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ - ALPHA

Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας εξέτασε παράπονο (32/10/10/2019) από το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου για Ρεπορτάζ του **Alpha**, το οποίο προβλήθηκε στις 2/10/19 με θέμα «Υπέστη νευρικό κλονισμό η 19χρονη βρετανίδα στο Δικαστήριο». Στο παράπονο εγείρονται τα ακόλουθα ζητήματα:

- xiii. Θυματοποίηση και επανα-θυματοποίηση γυναίκας (πιθανόν θύμα σεξουαλικής βίας) μέσα από την διαπόμπευση στα MME χωρίς να έχει αποδειχθεί ένοχη.
- xiv. Η γυναίκα μέσα από την υπερ-προβολή αχρείαστων και μη αντικειμενικών πληροφοριών παρουσιάζεται από τα MME ως εγκληματίας.

- xv. Στιγματισμός γυναίκας για την οποία εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες που αφορούν: κινηματογράφηση ιδιωτικής ζωής χωρίς έγκριση; δημοσίευση εκδικητικού πορνογραφικού υλικού; καταγγελία βιασμού/ σεξουαλικής παρενόχλησης.
- xvi. Παρατηρούμε ότι σε αρκετά δημοσιεύματα φωτογραφίες που αφορούν την γυναίκα δεν τυγχάνουν επεξεργασίας για προστασία των προσωπικών δεδομένων ενώ οι φωτογραφίες και τα βίντεο που αφορούν τους άνδρες της υπόθεσης τυγχάνουν επεξεργασίας. Σας καλούμε να κάνετε ανάλογη έρευνα καθώς τα παραδείγματα που παρουσιάζονται εδώ είναι ενδεικτικά).
- xvii. Επιμονή εκ μέρους μερίδας δημοσιογράφων σε κάθε ακρόαση για λήψη φωτογραφικού υλικού με το πρόσωπο της γυναίκας. (επισυνάπτεται σχετική φωτογραφία μας).
- xviii. Ερωτήματα ως προς τη διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και προστασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας.

Η Επιτροπή ζήτησε και έλαβε τις απόψεις του Alpha.

Κατά την απάντησή του ο Alpha επικαλέστηκε τη διάσταση που έλαβε το ζήτημα σε διεθνές επίπεδο και επισημαίνει ότι οι πληροφορίες που δημοσίευσε προέρχονταν από την Αστυνομία. Επίσης, το ρεπορτάζ παρουσιάζει ένα γεγονός, άρα δεν θυματοποιεί την γυναίκα. Αναφορικά με το σημείο της ψυχικής βλάβης της νεαρής, το κανάλι επικαλείται ότι ήταν ήδη γνωστό τόσο από την ίδια, προκειμένου να αφεθεί ελεύθερη, όσο και από τα Βρετανικά μέσα.

Η Επιτροπή αποφάσισε ότι το ρεπορτάζ του Alpha παραβιάζει τον Κώδικα Δεοντολογίας, καθώς κατά την ώρα που προσέρχονταν η γυναίκα στο Δικαστήριο, λαμβάνονταν πλάνα από το χώρο του Δικαστηρίου. Το παρόν παραβιάζει τα άρθρα που αναφέρονται στην ιδιωτική ζωή, στην επίταση του πένθους, της θλίψης και του κλονισμού και στο τεκμήριο αθωότητας. Σχετικά με την αναφορά σε νευρικό σοκ που υπέστη η νεαρή, και σε παρακολούθηση από ψυχίατρο αποτελούν προσωπικά δεδομένα και η δημοσιοποίησή τους απαγορεύεται βάσει του άρθρου 3 για την ιδιωτική ζωή. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα ΜΜΕ οφείλουν να φιλτράρουν τις πληροφορίες που αναμεταδίδουν και προέρχονται από καταθέσεις στο δικαστήριο. Οι παραπάνω αναφορές στη παρούσα υπόθεση μπορεί να είναι στοιχεία ενώπιον του δικαστή, ωστόσο η δημοσίευσή τους, εκτός της δικαστικής αίθουσας, αποτελεί μέρος της ιδιωτικής ζωής του προσώπου και βάσει του κώδικα, κάθε πρόσωπο τυγχάνει σεβασμού και δεν αποκαλύπτονται στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα.

Πέραν τούτου, το συγκεκριμένο ρεπορτάζ παραβιάζει το άρθρο 12 περί δυσμενών διακρίσεων, καθώς παρατηρούνται αναφορές, οι οποίες εμπεριέχουν στοιχεία προκατάληψης με βάση το φύλο αλλά και τη φυλή.

II. Εγκύκλιος 20/2019 - «Κάλυψη Θεμάτων που Αφορούν στην Δεκαετησίαν
Βρετανίδα»

ΑΡΧΗ
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ

Αρ. Εγκυκλίου 20/2019

Αρ.Φακ.5.7.01(IV)

14 Οκτωβρίου, 2019

Ε Π Ε Ι Γ Ο Ν

ΜΕ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΟ

Προς: Όλους τους Αδειούχους Τηλεοπτικούς και Ραδιοφωνικούς Οργανισμούς και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου

Θέμα: Κάλυψη θεμάτων που αφορούν στην δεκαεπνιάχρονη Βρετανίδα

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου έχει λάβει παράπονο από έντεκα (11) οργανώσεις που καταγγέλλουν «πρωτοφανή διαπόμπευση της 19χρονης Βρετανίδας που κρατείται από τον Ιούλιο με την κατηγορία της ψευδούς καταγγελίας για βιασμό της». Συγκεκριμένα, στην εν λόγω καταγγελία γίνεται αναφορά, ανάμεσα σε άλλα, σε «υπερ-προβολή αχρείαστων πληροφοριών, στιγματισμό γυναίκας για την οποία εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες και αφορούν κινηματογράφηση ιδιωτικής ζωής χωρίς έγκριση και στην επιμονή εκ μέρους μερίδας δημοσιογράφων σε κάθε ακρόαση για πρόσληψη φωτογραφικού/κινηματογραφικού υλικού με τη γυναίκα». Οι συνυπογράφουσες οργανώσεις επισημαίνουν ότι «τίθενται ερωτήματα ως προς τη διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας».

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα του πιο πάνω θέματος, καθώς και το δικαίωμα των πολιτών για αντικειμενική και άμεση πληροφόρηση, καλεί τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς όπως είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην κάλυψη του εν λόγω θέματος, προκειμένου να μην δημοσιοποιούν αχρείαστες ή/και μη επιβεβαιωμένες πληροφορίες ή/και να παρουσιάζουν εικασίες ως πραγματικά γεγονότα, **επιδεικνύοντας τον δέοντα σεβασμό και ευαισθησία στην ιδιωτική ζωή της δεκαεπνιάχρονης και άλλων επηρεαζόμενων προσώπων, σεβόμενοι τα προσωπικά τους δεδομένα.**

Επίσης, η Αρχή επισύρει την προσοχή των οργανισμών στα πιο κάτω άρθρα του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000):

Άρθρο 26(1): «Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές:

(ε) του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου.

(στ) του σεβασμού των ιδεωδών της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Κανονισμός 21(3): «Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας».

Καν. 24(1)(α): «Τα δελτία ειδήσεων προπαρασκευάζονται και μεταδίδονται με ακρίβεια, αντικειμενικότητα, αμεροληψία, πολυμέρεια και τη μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα».

Κανονισμός 24(2): «Οι πιο κάτω κανόνες ισχύουν στα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές:

(γ) αποφεύγεται γενικά η προβολή κοντινών πλάνων αιμορραγούντων προσώπων ή που βρίσκονται σε ακραία κατάσταση θλίψης ή θυμού».

Κανονισμός 28(1): «Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς».

Η Αρχή αναμένει από όλους τους οργανισμούς ότι θα διαχειριστούν το θέμα με την πρέπουσα δημοσιογραφική δεοντολογία και θα σεβαστούν τις πρόνοιες της Νομοθεσίας.

Με εκτίμηση,

(Νεόφυτος Επαμεινώνδας)

Διευθυντής

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

III. Κώδικας Δεοντολογίας για την Προαγωγή της Ισότητας των Φύλων και την Εξάλειψη των Προκαταλήψεων

Κώδικας Δεοντολογίας για την προαγωγή της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των προκαταλήψεων

ΣΚΟΠΟΣ

Ο σκοπός του παρόντος Κώδικα Δεοντολογίας είναι να συμβάλει στην επιμόρφωση και την ευαισθητοποίηση των επαγγελματιών των ΜΜΕ στα θέματα έμφυλων διακρίσεων και ν' αποτελέσει ένα χρήσιμο και εύχρηστο εργαλείο στα χέρια τους, ώστε να συνεισφέρουν στην προαγωγή της ισότητας και στην εξάλειψη των προκαταλήψεων. Ο Κώδικας είναι προς υιοθέτηση από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς οργανισμούς και αφορά όλα τα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων των Δελτίων Ειδήσεων, των ενημερωτικών προγραμμάτων και των διαφημίσεων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο Κώδικας χωρίζεται σε έξι βασικές πρόνοιες:

1. Ισορροπη προβολή των φύλων.
2. Αποφυγή και αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων.
3. Προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των φύλων στους τομείς της πολιτικής και της οικονομίας.
4. Συμβολή στην εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών και Κοριτσιών.
5. Αποφυγή του γλωσσικού σεξισμού.
6. Προώθηση της ισότητας των φύλων στις εσωτερικές δομές των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

Για κάθε μια από τις πρόνοιες του Κώδικα παρατίθενται σύντομα δεδομένα και πρακτικές εισηγήσεις, βασισμένες σε έρευνες και συστάσεις ευρωπαϊκών και διεθνών φορέων. Ο τρόπος γραφής των εισηγήσεων είναι απλός και σύντομος για σκοπούς ευχρηστίας.

ΠΡΟΝΟΙΑ 1. ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

1.1. Δεδομένα

Ας αρχίσουμε από τους αριθμούς: Σε παγκόσμιο επίπεδο καταγράφονται χαμηλότερα ποσοστά προβολής των γυναικών στα προγράμματα των ΜΜΕ, σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά των ανδρών. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο για τα ΜΜΕ (Global Media Monitoring Project)¹, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στο Δελτίο Ειδήσεων, που θεωρείται το πρόγραμμα με το υψηλότερο κύρος. Συγκεκριμένα, το 25% των προσώπων που παρουσιάζονται στις ειδήσεις ανά τον κόσμο είναι γυναίκες. Στην Κύπρο, το ποσοστό είναι χαμηλότερο από τον παγκόσμιο μέσο όρο και κυμαίνεται μόλις στο 21%. Διατυπώνεται συχνά ο ισχυρισμός ότι η μειωμένη εκπροσώπηση των γυναικών στα Δελτία Ειδήσεων αντικατοπτρίζει τα ανδροκρατούμενα πεδία της πολιτικής και της οικονομίας. Ωστόσο, έρευνα του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου κατέδειξε ότι στις εκλογές για ανάδειξη των Μελών του Ευρωκοινοβουλίου (Μάιος 2019) η προβολή των γυναικών υποψηφίων στα ΜΜΕ της Κύπρου ήταν χαμηλότερη από το ποσοστό των γυναικών, τις οποίες είχαν προτείνει τα κόμματα ως υποψήφιες. Όπως καταδεικνύεται από σχετικές έρευνες, τα Μέσα Ενημέρωσης αποτελούν συχνά μέρος του προβλήματος των έμφυλων διακρίσεων, εντούτοις, την ίδια ώρα αναγνωρίζεται η δυνατότητά τους να αποτελέσουν (και) μέρος της λύσης, καθώς διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση αντιλήψεων και στην προώθηση προτύπων συμπεριφοράς. Η ισορροπη προβολή ανδρών και γυναικών θα λειτουργήσει καταλυτικά στην προσπάθεια μη στερεοτυπικής αναπαράστασης των φύλων.

¹ Το GMMP είναι η μακροβιότερη και μεγαλύτερη έρευνα για το φύλο και τα ΜΜΕ. Πραγματοποιείται κάθε πέντε χρόνια από το 1995 και συμμετέχουν σε αυτήν σχεδόν όλες οι χώρες του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου.
<http://whomakesthenews.org/>

1.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- **Αυτοαξιολόγηση.** Η μειωμένη εκπροσώπηση των γυναικών και η συνεπαγόμενη υπερεκπροσώπηση των ανδρών γίνεται τις περισσότερες φορές ακούσια και συνεπώς δεν υπάρχει καταγραφή και συνειδητοποίηση του προβλήματος, που συνιστά έμφυλη διάκριση. Συστήνεται γι' αυτό το ζήτημα η εφαρμογή αυτοαξιολόγησης με απλές μεθόδους: Καταμετρήστε τις παρουσίες ανδρών και γυναικών, οι οποίοι έχουν προβληθεί στα ενημερωτικά προγράμματα και τα Δελτία Ειδήσεων του οργανισμού. Θα εντοπιστεί με αυτό τον τρόπο η μη ισόρροπη προβολή των φύλων και η ανάγκη εξισορρόπησης του αριθμού γυναικών και ανδρών στα προγράμματα των οργανισμών, όπου αυτό επιβάλλεται.
- **Προβολή εμπειρογνωμόνισσων.** Για να πετύχετε τον στόχο της ισόρροπης προβολής αυξήστε συνειδητά τις προσκλήσεις σε γυναίκες, ειδικά στους τομείς που υπάρχει μειωμένη συμμετοχή, όπως στην πολιτική, την οικονομία και την επιστήμη. Όταν οι γυναίκες αρχίσουν να γίνονται ορατές στους τομείς της εμπειρογνωμοσύνης τους, ως ειδικές και εξειδικευμένες να ενημερώνουν για ποικίλα θέματα του αντικείμενου τους, θα αυξηθεί η αξιοπιστία τους και θα αμφισβητηθούν τα στερεότυπα που θεωρούν τα πεδία της πολιτικής, της οικονομίας και της επιστήμης ως χώρους παραδοσιακά «ανδρικούς».
- **Αξιοποίηση των πλατφόρμων προβολής εμπειρογνωμόνισσων.** Μια κοινή ανησυχία των επαγγελματιών των Μέσων είναι η δυσκολία εντοπισμού γυναικών επαγγελματιών. Για τον σκοπό αυτό έχουν δημιουργηθεί εύχρηστες πλατφόρμες προβολής και επικοινωνίας με γυναίκες από διάφορους τομείς εξειδίκευσης.

SHE EXPERTS: Πλατφόρμα αναζήτησης εμπειρογνωμόνισσων στην Κύπρο, <https://www.she-experts.com/>

BRUSSELS BINDER: Πλατφόρμα αναζήτησης εμπειρογνωμόνισσων στην Ευρώπη, <https://brusselsbinder.org/find-an-expert-database/>

- **Αξιοποίηση των ευκαιριών για ισόρροπη προβολή των φύλων.** Όταν ετοιμάζετε ένα αφιέρωμα για ένα τομέα δραστηριοποίησης (π.χ. αφιέρωμα στην κυπριακή μουσική) να εξασφαλίζετε την ισόρροπη προβολή των γυναικών και των ανδρών που απασχολούνται σε αυτόν.

ΠΡΟΝΟΙΑ 2. ΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΩΝ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

2.1. Δεδομένα

Σύμφωνα με μια διακρατική μελέτη για τις τηλεοπτικές διαφημίσεις που προβαλλόταν σε οκτώ διαφορετικές χώρες της ΕΕ, υπάρχει ισάριθμη σχεδόν παρουσίαση των φύλων στις διαφημίσεις (48% άνδρες και 52% γυναίκες)². Οι διαφημίσεις εξακολουθούν, όμως, να απεικονίζουν τις γυναίκες με εικόνες παθητικής υπερεξουαλικοποίησης και αντικειμενοποίησης, που έχουν ως συνέπεια την απανθρωποποίηση των γυναικών. Ως προς την ηλικία, τόσο οι διαφημίσεις, όσο και τα τηλεοπτικά προγράμματα τείνουν να προβάλλουν γυναίκες νεαρότερης ηλικίας, σε σχέση με τους άνδρες. Αυτές οι πρακτικές ενισχύουν παρά αμφισβητούν τα στερεότυπα των φύλων, καθώς σύμφωνα με το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο για τα ΜΜΕ (GMMP 2020), μόλις το 4% των ειδήσεων στα ΜΜΕ αμφισβητούν τα έμφυλα στερεότυπα ή προβάλλουν εναλλακτικές απεικονίσεις των φύλων.

2.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- **Αποφυγή των ξεκάθαρων στερεοτύπων.** Για παράδειγμα, αποφύγετε την προβολή εικόνων με ημίγυμνες γυναίκες και πλάνα με εστίαση σε συγκεκριμένα, αποκομμένα μέρη του σώματος των γυναικών. Αποφύγετε την παρουσίαση των γυναικών ως αφελών, χαριτωμένων, ως σεξουαλικών αντικειμένων και των ανδρών ως λογικών και σοβαρών στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

² Πηγή: Συμβούλιο της Ευρώπης, "Gender Equality and the Media" 2019.

- **Αποφυγή των πλάγιων στερεοτύπων.** Τα στερεότυπα δεν είναι πάντα τόσο προφανή, όπως τα πιο πάνω παραδείγματα, συνεπώς θα πρέπει να δίνετε προσοχή και στα πλάγια στερεότυπα. Για παράδειγμα, η επικέντρωση στις δυσκολίες των «εργαζόμενων μητέρων», οι οποίες δεν μπορούν να τα έχουν όλα αποτελεί ένα πλάγιο στερεότυπο. Εναλλακτικά, θα ήταν πιο ορθή η χρήση του όρου «εργαζόμενοι γονείς».
- **Παρουσίαση της ανάληψης της φροντίδας από τα δύο φύλα και αποφυγή της μετάδοσης προγραμμάτων που ορίζονται ως αποκλειστικά γυναικεία** (π.χ. για το μέγαλωμα και την ανατροφή των παιδιών, μαγειρική). Εναλλακτικά, θα μπορούσαν να ορίζονται ως οικογενειακά και να λαμβάνουν μέρος και τα δύο φύλα.
- **Προβολή της ενεργούς πατρότητας.** Για παράδειγμα, η μεγαλύτερη εταιρεία τηλεπικοινωνιών στη Δανία, δημιούργησε μια εκστρατεία με τον τίτλο «μια αγκαλίτσα από τον μπαμπάκα», με στόχο να ενθαρρύνει τους άνδρες να κάνουν χρήση της υφιστάμενης άδειας πατρότητας. Ο Γενικός Διευθυντής της εταιρείας ανέφερε το εξής: «Πιστεύουμε ότι όταν οι υπάλληλοί μας αναλάβουν την πρόκληση της φροντίδας βρεφών θα γίνουν ακόμα καλύτεροι εργαζόμενοι. Θα καταλάβουν την αξία της ισορροπίας».³
- **Πλαισίωση της συμφιλίωσης προσωπικής και επαγγελματικής με όρους πολιτικής ευθύνης του κράτους πρόνοιας.** Η χώρα μας για παράδειγμα, παρέχει πενιχρές πολιτικές στήριξης των γονέων και των φροντιστών/τριων άλλων εξαρτώμενων.

Το [International Network on Leave Policies & Research](#) παρέχει δεδομένα και διακρατικές συγκρίσεις σχετικά με τις γονεϊκές πολιτικές.

- **Προβολή εναλλακτικών απεικονίσεων της οικογένειας,** όπως μονογονεϊκές οικογένειες και οικογένειες με ομόφυλα ζευγάρια. Η οικογένεια με το σχήμα γυναίκα-άνδρας-παιδιά δεν είναι αρκετή για να προβάλει την ποικιλία των οικογενειακών δεσμών που υπάρχουν στην κοινωνία.
- **Αμφισβήτηση του έμφυλου διαχωρισμού των επαγγελματιών και των δεξιοτήτων,** μέσα από την προβολή ανδρών και γυναικών πέραν από τους στερεοτυπικούς ρόλους. Για παράδειγμα, η προβολή της ιστορίας μιας γυναίκας που δουλεύει στις σιδηροκατασκευές, σε μια φάρμα ή είναι CEO μιας πολυεθνικής εταιρείας, μια ιστορία ενός άνδρα νηπιαγωγού, πωλητή, καθαριστή έχουν ενδιαφέρον και σίγουρα συμβάλλουν στην αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- **Προβολή της διαφορετικότητας σε σχέση με την ηλικία, την εθνική καταγωγή, την κοινωνική τάξη και τον σεξουαλικό προσανατολισμό.** Το ζητούμενο είναι η ισόρροπη προβολή και ο εναγκαλισμός της διαφορετικότητας. Ενδεικτικά, σε ένα ρεπορτάζ που αφορά στη μετανάστευση, δεν θα ήταν αρκετό να γίνει ισόρροπη προβολή ανδρών και γυναικών πολιτικών ή άλλων ειδικών, αλλά χρειάζεται και προβολή των ίδιων των μεταναστριών/τών και των οργανώσεών τους. Στην περίπτωση του σεξουαλικού προσανατολισμού συνιστάται η αποφυγή της προβολής της ομοφυλοφιλίας ως καρικατούρας ανθρώπου σε σατιρικά προγράμματα και η προβολή των πολιτικών διεκδικήσεων των ΛΟΑΤΚΙ προσώπων. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά στον ηλικιακό ρατσισμό, που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες, θα μπορούσατε να αντιμετωπίσετε το φαινόμενο προβάλλοντας μεγαλύτερες ηλικιακά γυναίκες, ειδικότερα στα προγράμματα της τηλεόρασης.
- **Αποφυγή της ενίσχυσης των κυρίαρχων προτύπων ομορφιάς,** τα οποία δεν αντικατοπτρίζουν το εύρος και την πολυμορφία των ανθρώπινων σωμάτων. Μπορείτε να καταβάλετε προσπάθεια προβολής

³ Περισσότερες πληροφορίες για την εκστρατεία, στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων [εδώ](#)

ανθρώπων με διαφορετικούς σωματότυπους, χαρακτηριστικά εμφάνισης, χρώμα δέρματος, ηλικίας κτλ., σε όλα τα είδη των προγραμμάτων. Αποφύγετε να επικρίνετε οποιαδήποτε σωματικά χαρακτηριστικά, όπως για παράδειγμα την κατηγοριοποίηση μιας γυναίκας με μεσογειακές διαστάσεις στην κατηγορία plus size.⁴

ΠΡΟΝΟΙΑ 3. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

3.1. Δεδομένα

Σε ό,τι αφορά στον τομέα της οικονομίας, μόλις το 7,5% των προέδρων των Διοικητικών Συμβουλίων και το 7,7% των Διευθυντικών στελεχών είναι γυναίκες στην Ε.Ε. Οι ωριαίες απολαβές των γυναικών στην Ε.Ε. είναι κατά 16% χαμηλότερες από αυτές των ανδρών, ενώ, οι συντάξεις των γυναικών είναι κατά μέσο όρο 30,1% χαμηλότερες από αυτές των ανδρών. Στην πολιτική, μόλις το 39% των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι γυναίκες,⁵ και η Βουλή των Αντιπροσώπων στην Κύπρο αποτελεί μια από τις πιο ανδροκρατούμενες στην Ευρώπη, καθώς οι βουλευτρίες αποτελούν μόλις το 14%. Σε ό,τι αφορά στη συμμετοχή των γυναικών στο περιεχόμενο των ΜΜΕ, σύμφωνα με το GMMP,⁶ το 2020 τα Μέσα στην Κύπρο παρουσίασαν σε ποσοστό 11% γυναίκες σε ειδήσεις που σχετίζονταν με πολιτικά θέματα και 13% στα θέματα που αφορούσαν οικονομικές ειδήσεις. Επιπλέον, σύμφωνα με έρευνες του Μεσογειακού Ινστιτούτου Κοινωνικού Φύλου (MIGS), τα ΜΜΕ πρόβαλλαν σωρεία έμφυλων στερεοτύπων κατά την προβολή υποψηφίων σε εκλογικές διαδικασίες.

3.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- **Εστίαση στην ιδιότητα και όχι στα επιμέρους χαρακτηριστικά.** Είναι πολύ σύνηθες στην παρουσίαση γυναικών πολιτικών να γίνεται στερεοτυπική εστίαση σε χαρακτηριστικά που δεν αφορούν την πολιτική ιδιότητα ή το επαγγελματικό προφίλ. Για παράδειγμα, σε ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα όπου η συζήτηση αφορούσε τα εκλογικά αποτελέσματα, ο παρουσιαστής πρόβη στο εξής σχόλιο σε ό,τι αφορά σε ένα πάνελ, όπου συμμετείχαν γυναίκες πολιτικοί: «έχει ομορφύνει το στούντιο, κυρίες και κύριοι». Πολλοί/ές αναρωτιούνται γιατί είναι μεμπτό να χαρακτηρίζουν μια πολιτικό όμορφη. Η απάντηση βρίσκεται στην ιδιότητα υπό την οποία έχει προσκληθεί να μιλήσει στο πρόγραμμα. Εάν δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση υπό την ιδιότητά της ως «όμορφη», τότε εστιάστε στα χαρακτηριστικά που εξυπηρετούν τον σκοπό για τον οποίο έχει προσκληθεί και μην δίνετε έμφαση στην εμφάνιση των γυναικών, όπως άλλωστε δεν δίνετε έμφαση στην εμφάνιση των ανδρών πολιτικών.
- **Αποφυγή της προβολής πληροφοριών για την οικογενειακή ζωή των γυναικών πολιτικών.** Δυσανάλογη προβολή ή ερωτήσεις που αφορούν την οικογενειακή κατάσταση των γυναικών τις επαναφέρουν στην ιδιωτική σφαίρα, υπονοώντας ότι η πολιτική και η οικογένεια είναι αντικρουόμενα πεδία μόνο για τις γυναίκες. Σε ερώτηση δημοσιογράφου προς υποψήφια ευρωβουλευτρία για το πώς θα καταφέρει να ισορροπήσει τις οικογενειακές της υποχρεώσεις κατά την περίοδο της προεκλογικής εκστρατείας εκείνη απάντησε: «Δεν θα ρωτούσατε έναν άνδρα συνάδελφό μου κάτι ανάλογο, έτσι δεν θα σας απαντήσω».
- **Μηδενική ανοχή σε σεξιστικά σχόλια ή επιθέσεις και επίρριψη των ευθυνών στον θύτη και όχι στο θύμα.** Για παράδειγμα, έχει ερωτηθεί δυσανάλογα περισσότερες φορές βουλευτρία, η οποία δέχθηκε σεξιστικά σχόλια από άνδρα συνάδελφό της από ό,τι ο ίδιος, για το σχετικό θέμα. Η μονόπλευρη έμφαση αδικεί την βουλευτρία και υπονοεί ότι τα θύματα των σεξιστικών σχολίων έχουν οποιαδήποτε ευθύνη ή οποιονδήποτε έλεγχο στις επιθέσεις που δέχονται.

⁴ Βλ. την απόφαση της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου Αρ.80/2018(95) [εδώ](#)

⁵ Δεδομένα από την στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

⁶ Το δείγμα της έρευνας περιλάμβανε ειδήσεις από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες, τις ιστοσελίδες και το Twitter. Ολόκληρη η ερευνητική αναφορά είναι διαθέσιμη [εδώ](#)

- **Αποφυγή της διάκρισης στην παρουσίαση των δημόσιων προσώπων ή άλλων καταξιωμένων προσώπων.** Αποφύγετε να αποκαλείτε τις γυναίκες μόνο με το μικρό τους όνομα. Παρουσιάστε τις γυναίκες και τους άνδρες αναφέροντας το ονοματεπώνυμό τους και την ιδιότητά τους.
- **Ισότιμη προβολή υποψηφίων:** Διασφαλίστε την ισότιμη προβολή ανδρών και γυναικών υποψηφίων, καθώς η άνιση προβολή έχει δυσμενείς επιπτώσεις στις πιθανότητες εκλογής των γυναικών.
- **Προβολή εναλλακτικών πεδίων και προτύπων ενασχόλησης με τα κοινά.** Μπορείτε να προβάλετε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή οργανώσεις ανθρωπιστικής βοήθειας, όπου συγκεντρώνονται και μεγαλύτερα ποσοστά γυναικών.
- **Πρωώθηση του δημοσίου διαλόγου** γύρω από τα θέματα της ανισότητας στα κέντρα λήψης πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων.

ΠΡΟΝΟΙΑ 4. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ

4.1. Δεδομένα

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει χαρακτηρίσει τη Βία Κατά των Γυναικών (ΒκΓ) ως πανδημία, αφού 1 στις 3 γυναίκες (35%) στον κόσμο έχει βιώσει κάποια μορφή σωματικής ή σεξουαλικής βίας από τον σύντροφό της ή σεξουαλική βία από κάποιον άλλον. Στην Κύπρο, το 22% των γυναικών έχουν βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία από την ηλικία των 15, σύμφωνα με έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Τα ΜΜΕ με διάφορους μηχανισμούς κανονικοποιούν τη Βία Κατά των Γυναικών ή προβάλλουν πρότυπα και συμπεριφορές που την ενισχύουν. Την ίδια στιγμή, τα ΜΜΕ και ειδικά η τηλεόραση και το ραδιόφωνο, είναι ανάμεσα στους φορείς που μπορούν να συμβάλουν στην εξάλειψη του φαινομένου.

4.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- **Χρήση ορθής ορολογίας.** Αναγνωρίστε το πρόβλημα της Βίας εναντίον των Γυναικών χρησιμοποιώντας γλώσσα που χαρακτηρίζεται από ακρίβεια και δεν περιλαμβάνει επικρίσεις, ευφημισμούς και αχρείαστες λεπτομέρειες. Κατά την αναφορά περιπτώσεων βιασμού ή σεξουαλικής επίθεσης δεν πρέπει να υπάρχουν περιγραφές φυσιολογικής σεξουαλικής δραστηριότητας (rape is not sex). Πρέπει απαραίτητα να διατυπώνεται με σαφήνεια ότι η σεξουαλική επίθεση είναι πράξη βίας και μη συναινετική πράξη. Ως προς στη βία στην οικογένεια, κατονομάστε την ως έγκλημα και αποφύγετε εκφράσεις που υπονοούν αμοιβαιότητα στην κακοποίηση, όπως «οικογενειακές διαφορές/διαμάχες», «σχέσεις πάθους» ή που αφήνουν να νοηθεί ότι το θύμα έχει οποιαδήποτε ευθύνη για την κακοποίηση, όπως «η παράνομη σχέση της συζύγου του προκάλεσε τη βίαιη αντίδρασή του» και άλλα παρόμοια. Επιπλέον, η παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών (trafficking) δεν πρέπει να συγχέεται με την πορνεία.
- **Αποφύγετε τη μονόπλευρη εστίαση στο θύμα.** Η υπερβολική εστίαση στο θύμα συγκαλύπτει την ευθύνη του θύτη και μεταφέρει το στίγμα στο θύμα. Η γνωστή γλωσσολόγος Julia Penelope δημιούργησε ένα γλωσσικό σχήμα για να εξηγήσει το φαινόμενο αυτό, ώστε να μάθουμε να το αποφεύγουμε:
 - Ο Τζον ξυλοκόπησε τη Μαίρη
 - Η Μαίρη ξυλοκοπήθηκε από τον Τζον.
 - Η Μαίρη ξυλοκοπήθηκε.
 - Η Μαίρη είναι μια κακοποιημένη γυναίκα.

Στο πιο πάνω σχήμα, ο δράστης εξαφανίζεται από το πλάνο και μαζί του εξαφανίζεται η αιτία του φαινομένου. Είναι σημαντικό να αναφέρεται ο θύτης, καθώς η πολιτεία θα πρέπει να λάβει μέτρα για την πρόληψη, την τιμωρία και την καταδίκη των θυτών της έμφυλης βίας.

- **Αναζήτηση της ισορροπίας στην παρουσίαση.** Η υπερβολική εστίαση στον θύτη μπορεί να είναι, επίσης, προβληματική. Για παράδειγμα, στην Κύπρο, η υπερπροβολή του ψυχολογικού προφίλ του κατά συρροή δολοφόνου, Ν. Μεταξά, έγινε σε βάρος της συζήτησης για την απώλεια της ζωής των γυναικών και των ανήλικων παιδιών.
- **Παρουσίαση της Βίας κατά των Γυναικών και Κοριτσιών ως κοινωνικού προβλήματος.** Αποφύγετε εκφράσεις όπως «οικογενειακή τραγωδία», που μεταθέτουν το πρόβλημα από κοινωνικό σε μεμονωμένο και διαπροσωπικό. Εντάξτε τα συγκεκριμένα γεγονότα στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο της Βίας κατά των Γυναικών στην κοινωνία, δίνοντας στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες. Το πρόβλημα δεν είναι ατομικό ή προσωπικό, αλλά κοινωνικό και ο περιορισμός σε συγκεκριμένα συμβάντα δεν συμβάλλει στη συνειδητοποίηση και ευαισθητοποίηση γύρω από το θέμα της Βίας κατά των Γυναικών. Με το να τοποθετήσετε τη Βία κατά των Γυναικών σε ένα ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο διασφαλίζετε ταυτόχρονα ότι τα Μέσα δεν δίνουν την εντύπωση ότι η βία εναντίον των γυναικών αποτελεί μια ανεξήγητη τραγωδία που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί και θα διαιωνίζεται ως ένα άλυτο πρόβλημα.
- **Διερευνήστε τις ευθύνες του κράτους** σχετικά με την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την καταδίκη όλων των μορφών Βίας κατά των Γυναικών. Σε πολλές περιπτώσεις γυναικοκτονιών προηγήθηκαν καταγγελίες των γυναικών στην Αστυνομία και υπήρξε ολιγωρία ή ανεπαρκής ανταπόκριση. Να γίνεται έλεγχος κατά πόσο υπήρξαν προηγουμένως καταγγελίες περιστατικών βίας και αξιολόγηση του τρόπου ανταπόκρισης της Αστυνομίας και όλων των κρατικών υπηρεσιών, καθώς ενδεχόμενη ολιγωρία θέτει σε κίνδυνο ζωές ή οδηγεί στην απώλεια ζωών. Επιπρόσθετα, αξιολογήστε τις ενέργειες του κράτους για την πρόληψη του φαινομένου και διερευνήστε εάν υπάρχουν πολιτικές εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.
- **Χρήση του όρου γυναικοκτονία.** Χρησιμοποιήστε τον όρο «γυναικοκτονία» για την αναφορά των δολοφονιών γυναικών από πρώην ή νυν σύντροφο, δολοφονιών ως αποτέλεσμα έμφυλης βίας ή μισογυνισμού και σε περιπτώσεις μαζικής δολοφονίας γυναικών σε περιόδους πολέμου. Ο όρος γυναικοκτονία χρησιμοποιείται για να εκφράσει το φαινόμενο της δολοφονίας γυναικών από ορισμένους άνδρες, οι οποίοι θεωρούν ότι έχουν εξουσία πάνω στις ζωές τους. Η χρήση του όρου αυτού εξυπηρετεί τη δημιουργία ευαισθητοποίησης για τη διάσταση και τη μορφή του φαινομένου. Αποφύγετε εκφράσεις που ρομαντικοποιούν τη βία, όπως «ερωτικό δράμα», «το χέρι του όπλισε ο έρωτας και η ζήλια», «έγκλημα πάθους», «την αγαπούσε παθολογικά», «θυσιάστηκαν στον βωμό της παθολογικής ζήλιας που έτρεφε για αυτήν». Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, μην χρησιμοποιείτε εκφράσεις που υπονοούν ότι το θύμα έχει οποιαδήποτε ευθύνη, όπως για παράδειγμα, «σύμφωνα με πληροφορίες τον απειλούσε ότι θα τον χωρίσει», «η απιστία της συμβίας του τον οδήγησε στο έγκλημα» κτλ.
- **Αποφυγή της προβολής σκηνών κάθε μορφής βίας εναντίον γυναικών,** καθώς η βία είναι τόσο υπερπροβλημένη μέσα από την ποπ κουλτούρα, που κανονικοποιείται.
- **Αποφυγή της εστίασης σε συγκεκριμένες μορφές ΒκΓ μόνο, όπως στη σωματική και τη σεξουαλική βία,** αλλά συζήτηση και για άλλες μορφές βίας, όπως είναι η ψυχολογική, η οικονομική βία, ο Ακρωτηριασμός Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων, ο εκφοβισμός, η παρενοχλητική παρακολούθηση, η εκδικητική πορνογραφία και η σεξουαλική παρενόχληση.
- **Αποφυγή σεξιστικών και ομοφοβικών σχολίων και αστείων.** Σχόλια και αστεία που υποβιβάζουν τις γυναίκες ή τα ΛΟΑΤΚΙ πρόσωπα διαιωνίζουν τα στερεότυπα και συμβάλλουν στην νοοτροπία που παράγει την έμφυλη βία.
- **Προστασία προσωπικών δεδομένων προσώπων που επιβίωσαν από περιστατικά βίας.** Προστατεύστε τα προσωπικά δεδομένα και αποφύγετε οποιεσδήποτε αναφορές που πιθανόν

να ταυτοποιούν το θύμα. Αποφύγετε προβολή γυναίκας που έχει επιβιώσει από περιστατικά βίας, ειδικά όταν αυτή δεν βρίσκεται σε ψυχολογική κατάσταση, που να της επιτρέπει να συναινέσει για την προβολή.

- **Προνόηση για την ασφάλεια των θυμάτων, εάν δεν μπορεί να αποφευχθεί η προβολή.** Στην περίπτωση όπου μια γυναίκα, η οποία έχει επιβιώσει από τη βία επιθυμεί να μιλήσει, θα πρέπει να λάβετε όλα τα προληπτικά μέτρα προστασίας. Για παράδειγμα, να αποφευχθεί η «ζωντανή» προβολή, ώστε να δοθεί το δικαίωμα της αποχώρησης σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Να γίνει πλήρης ενημέρωση εκ των προτέρων για τα θέματα που θα τεθούν στην συνέντευξη και ο τρόπος που θα αναφερθούν. Οι γυναίκες διατηρούν το δικαίωμα να αρνηθούν να απαντήσουν όσες ερωτήσεις δεν νιώθουν άνετα να το πράξουν. Φροντίστε να διασφαλίσετε την παροχή ψυχολογικής στήριξης, σε περίπτωση που χρειαστεί. Αναζητήστε καθοδήγηση για τον τρόπο προβολής και προσέγγισης της επιβιώσας από φορείς με εμπειρία άμεσης επαφής και στήριξης θυμάτων βίας.

ΠΡΟΝΟΙΑ 5. ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΣΕΞΙΣΜΟΥ

5.1. Δεδομένα

Ο γλωσσικός σεξισμός συνιστά την πρακτική της διάκρισης ενός ατόμου με γνώμονα το φύλο του/της. Η άνιση αντιπροσώπευση των δύο φύλων στη γλώσσα, καθιστά το αρσενικό γένος κυρίαρχο, υπονοώντας ότι το θηλυκό και το ουδέτερο περιλαμβάνονται σε αυτό. Θεωρίες κοινωνιογλωσσολογίας εστιάζουν στο γεγονός ότι η πρακτική αυτή έχει αποκρυσταλλώσει τις πατριαρχικές δομές των κοινωνιών και η συνέχισή της συμβάλλει και στη διατήρηση των δομών αυτών.

5.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- Χρησιμοποιήστε γλώσσα/λόγο που να λαμβάνει υπόψη και τα δύο φύλα, π.χ. οι μαθητές/τριες ή η μαθητική κοινότητα.
- Αποφύγετε τη χρήση γλωσσικών ή εικονικών αναπαραστάσεων που αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα.
- Χρησιμοποιήστε τους θηλυκούς τύπους των λέξεων, όπως το βουλευτρια, ώστε να πάψουν να ξενίζουν και να μην θεωρούνται ότι αφαιρούν το κύρος.
- Αξιοποιήστε τους υφιστάμενους οδηγούς για την εξάλειψη του γλωσσικού σεξισμού:

ΟΔΗΓΟΣ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΣΕΞΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, διαθέσιμος εδώ
ΟΔΗΓΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΗ ΣΕΞΙΣΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδος, διαθέσιμος εδώ

ΠΡΟΝΟΙΑ 6. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

6.1. Δεδομένα

Σύμφωνα με έρευνα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων, μια στις δύο γυναίκες δημοσιογράφους έχει βιώσει κάποια μορφή έμφυλης βίας στην εργασία της, όπως είναι η σεξουαλική παρενόχληση, η λεκτική βία και η βία μέσω διαδικτύου. Επιπρόσθετα, οι γυναίκες δημοσιογράφοι έχουν να αντιμετωπίσουν ζητήματα ανισομισθίας και έμφυλων ανισοτήτων στην ανέλιξη.

6.2. Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

- **Σχεδιασμός ολοκληρωμένου πλάνου για τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων στις εσωτερικές δομές.** Το πλάνο θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, Κώδικα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης, δείκτες ισότητας, πολιτικές για τη διασφάλιση της ίσης συμμετοχής ανδρών και γυναικών σε όλες τις θέσεις εργασίας και στο Διοικητικό Συμβούλιο κ.ο.κ.
- **Εκπαίδευση του προσωπικού και της διοίκησης** για θέματα ισότητας των φύλων στα ΜΜΕ και στις εσωτερικές δομές.
- **Δημιουργία προτύπων και μηχανισμών αυτοαξιολόγησης** σχετικά με την ισότητα των φύλων στις εσωτερικές δομές και στο περιεχόμενο που παράγεται και προβάλλεται από τον οργανισμό.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αγγελή Μαρία (2020) 'Cyprus country note,' in Koslowski, A., Blum, S., Dobrotić, I., Macht, A. and Moss, P. (eds.) *International Review of Leave Policies and Research 2020*. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Αγγελή Μαρία (2020) *Global Media Monitoring Project, Cyprus Report*. WAAC Toronto & Mediterranean Institute of Gender Studies. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Γκασούκα Μαρία, Γεωργαλίδου Μαριάνθη, Φουλίδη Ξανθίππη (2016) *Οδηγός υπέρβασης γλωσσικού σεξισμού στη γλώσσα των εγγράφων της δημόσιας διοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας*. Λευκωσία: Παρατηρητήριο Ισότητας Κύπρου. Διαθέσιμος [εδώ](#).
- Γκασούκα Μαρία, Γεωργαλίδου Μαριάνθη (2018) *Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα*. Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών της Ελλάδος, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων. Διαθέσιμος [εδώ](#).
- Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (2017) *IFJ survey: One in two women journalists suffer gender-based violence at work*. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020) *Fact sheet: Με στόχο μια Ένωση ισότητας. Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025*. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2015) *Hands-on fathers make better employees*. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (2015) *Αποκλεισμός Γυναικών Υποψηφίων Ευρωβουλευτών από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*.
- Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014) *Βία κατά των Γυναικών, μια πανευρωπαϊκή έρευνα*. Τα αποτελέσματα ανά χώρα είναι διαθέσιμα [εδώ](#).
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (2017) *Violence Against Women: Key Facts*. Διαθέσιμο [εδώ](#).
- Συμβούλιο της Ευρώπης (2019) *Gender Equality and Media, analytical report*. Διαθέσιμο [εδώ](#).